

Lidénskrönikan:

”Från Mickel 1440 till Per-August 1850”

Året är 1434 och missnöjet jäser på många håll i landet över det danska fogdeväldet som dominerar den Nordiska unionen. I Bergslagen tröttnar den låggradiga bergsmannen Engelbrekt Engelbrektsson på danskarnas styre. Genom sin karismatiska personlighet blir han ledare för ett bondeuppror som först riktar sig mot den lokalt hatade fogden i Västerås, Jösse Eriksson.

Upproret sprider sig över landet och en rad borgar och fästningar stormas, bland annat bränner upproriska bönder det allra nordligaste kända danska fästet, Styresholm i Prästmon, norr om Kramfors. En träborg som då låg på en ö i Ångermanälven, men numer kantar älvstranden om en välkänd ruin där det nästan årligen uppförs bygdespel över den dramatiska stormningen.

År av unionsstrider följer, där bland annat Erik av Pommern för en tid besitter kronan. Anno 1439 blir han avsatt och går i landsflykt till Gotland, för att där leva på sjöroveri.

Norsjös första nybyggare

Det är nu, någon gång runt år 1440 och i efterdyningarna av bondeupproret, som **Mickel** kommer vandrande genom skogarna i Ångermanland, Västerbotten och Lappland. Ett område som ännu är mycket glest bebott, men ändå ingen helt okänd miljö. Norrlands inland, samerna oräknade som det ju brukar vara för urinnevånare, började befolkas på allvar senast under den tidigare kung Magnus Erikson tid, 1319-1364. Handeln med hudar, päls och skinn var viktig. Dessutom innebar en fast befolkning mindre risk för att ryssarna skulle leta sig in i området. Förmodligen fanns det också, av arkeologiska fynd att döma, svenskar/samer här ännu tidigare. Jägare och samlare hade reda under många tusen år tidigare rört över markerna, efter det att inlandsisen drog sig tillbaka för drygt 9000 år sedan. Som färdkamrat har Mickel, vars efternamn man inte känner till, med sig äventyraren Erich Enögde. Det är lite frestande att tänka sig att hans uppenbarligen förlorade öga kan hänga samman med det tidigare upproret. Kanske har kompanjonerna till och med varit med vid stormningen av Styresholm år 1434?

Den dramatiska händelsen när pigan ”frihet-

Anders Lidén, fotograf och reporter vid Tidningen Ångermanland

skämpen/terroristen” Märta lär ha bränt danskarnas soldater inne i en bastu. Det handlar om dansk nordlig fogdeborg som ligger bra drygt 30 mil längre söder om Norsjöbygden.

De två vandringsmännen bestämmer sig till sist för att slå rot. Sörbyn utanför den stora Norsjön ska bli deras nya hem. Möjligen fann de lovande tecken om att platsen klarade sig bra från frostknäppar. ”Gammalt tillbaks” utgick man ofta från detta när läget för nybyggen bestämdes.

På den tiden är det förstås ännu inte någon egentlig by. Snarare en helt orörd urskog där pionjärerna svedjade, alltså brände skog och odlade säd och rovor i den under några år näringsrika askan. De byggde hus för diverse ändamål, stapplade stora stenrösen och påbörjade tillsammans med sina generationsfränder i resten landet vad som skulle bli en biologiskt och kulturellt sett unik miljö, som det bara finns brottssytycken kvar av idag.

En ur våra förfäders synpunkt tragiskt mager jordbruksmark, men en för den flora och fauna som älskar magra marker optimal biotop.

Alla uppgifter det går att hitta anser de två ska ha varit Norsjö sockens första nybyggare. Längre tillbaka än hit finns i alla fall inga kända släktforskningsuppgifter om någon enda Norsjöbo. Om Erich Enögde och hans eventuella vidare släkt finns

för övrigt inga fler uppgifter överhuvudtaget.

Det verkar som att Mickel bott på platsen åtminstone i 30 år. Anteckningarna är knapphändiga och någon hustru omnämns inte. Men minst en son föds i varje fall av Mickel och hans okända käresta.

Pojken får namnet **Lars Mickelsson**. Enligt källor lever, eller snarare överlever, han i Norsjö mellan åren 1470 till 1539. Han hinner alltså vara med om både Stockholms blodbad och Gustav Vasas maktövertagande. Hur mycket av dessa händelser de nu får höra talas om "ända uppe" i Lappland.

Om de dubbla kungliga anorna (en minst sagt liten utvikning)

Det är också under denna tid, 1400-talet, som en annan släktgren, möjligen med "fina" anor, gör sig gällande.

Det gäller en släktgren, räknad bakåt på modernets sida, från Olof Persson, Ol-Persa, i Storliden, 1809-1899. Han som för övrigt ska bli den första med släktnamnet Lidén. Mer om honom senare.

Det är i varje fall härifrån uppgifter om att en tidigare förfader Bjuhr inom denna släktgren ska ha varit borgmästare i Stockholm år 1508 blir aktuella. Så här skriver Holger Nyström i Norsjöboken:

"... att enligt en släktutredning, som förvarats i Stockholm och som vi fått ta del av, så skulle denna Johan Johanssons släkt från Kvavisträsk med tillnamnet Bjuhr ha förnämliga anor århundraden tillbaka i tiden med förgreningar till många platser i vårt land. Det uppges bl.a. att en stockholmsdam, vars farmor var från Norsjö och hette Bjuhr, i ett bankfack förvarat en "gammal mycket grundlig släktutredning, som gick bakåt i tiden till Sturarna på 1400-talet..." samt att det i en pärm fanns en uppgift om att en Bjuhr 1508 varit borgmästare i Stockholm."

Efter att själv via bland annat Internet ha letat "Bjuhrar" som varit borgmästare i Stockholm lyck-

ades jag faktiskt också hitta en del som tyder på att det verkligen kan vara sant. Även om årtalet inte riktigt stämmer med Norsjöbokens uppgifter.

Däremot har en person vid namn Anders Svensson Bjuhr varit borgmästare i Stockholm 1498. Detta enligt uppgifter som hittades på Anbytarforum. <http://forum.genealogi.se/index.php?topic=68722.0>

Han ska först ha varit handelsman i Lappland men tröttnat på förbudet att sälja sina varor till andra köpmän än borgarna i Stockholm, ett förbud som kung Magnus Eriksson beslutade om 1350. Därför lämnade han Norrland för att istället börja handel i Stockholm. Förfadern Anders Svensson Bjuhr ska ha blivit både rik och borgmästare. Uppgifterna kommer från källan: "Norrbottnens Historia UR i Norrbotten Av: Emelie Viklund och Robert Larsson".

I vilket fall måste det i ha funnits avlägsna släktingar som klarade sig undan, när den uppenbart galne Erik XIV knivdödade fyra personer, varav två av "våra" Sturar, i sitt slott 1567. Deras blodiga kläder med hål efter knivhuggen finns för övrigt att beskåda i Uppsala domkyrkas skattkammare, i kyrkans övervåning.

Och inte nog med detta, enligt e-post från den avlägsne släktingen och släktforskaren Patrik Lundström, född 1980, fick han år 2001 fram uppgifter om ett eget släktskap också med Stuart. Alltså det gamla anrika Skotska kungahuset. Stämmer detta finns det kungligt blod från två håll också för denna Lidénska sida, om än längs hiskeligt krångliga grenar. Dubbla kungliga anor, om man tar i lite...

Anders Lidén

I nästa nr: Tredje generationen efter Mickel

— Lär känna dina förfäder i "NV:s Familjenotiser"

Vi fortsätter ladda upp tidningar och förbättra familjenotiser, nu >40.000 sidor.

- Förutom familjenotiser finns nu ca 2000 tidningsfynd som är sökbara via registret som finns under "Tidningsfynd"
- Under Dokumentationer hittar du intervjuer av Don José.
- **Det allra senaste är Gamla bilder**
Det är ett register med bilder där abonnenter får hämta eller lägga upp egna bilder som man vill sprida till andra forskare.

Abonnemang tecknar du på www.ssf-familjenotiser.se och där under Skapa konto.

Kostnaden är 200 kr / år för medlemmar annars 300 kr. Vi hoppas Ni vill vara med och stötta detta projekt!"

Lidénskrönikan

”Från Mickel 1440 till Per-August 1850”

Del 2. Tredje generationen efter Mickel

Åter till det raka ”mansledet” och Norsjö. Den tredje äldste kände förfadern på manssidan blir Lars Mickelssons son **Tomas Larsson**, som också föds i Norsjö, runt år 1500. Han dör år 1559, två decennier efter sin far. Återstår gör då åtta generationer innan Karl Lidén föds, i juni månad 1890. Även Karl Lidén ser för övrigt dagens ljus i samma socken. Då har släkten alltså levt i samma område, om än i några olika byar, i 550 år. Och mer skulle det bli. (Från en som själv föddes i grannsocken 1955 av åter-Lappvandrande-föräldrar och bodde kvar till 1966).

Uppgifterna om livsöden och andra detaljer är dock fortfarande magra för många led. Det saknas framförallt, tyvärr, ofta namn på kvinnorna. Från Patrik Lundströms hemsida:

Noteringar: Ägare av Norsjö nr 9 mellan åren 1539 till 1558. År 1543 hade gården 4 spannland åker (0,6 hektar) samt 8 lass äng. Det finns 6 kor på gården 1553. Tomas Larsson fiskar 1553-54 i Lidträsket tillsammans med Nils Tomasson i byn. Fångsten var 1554 102 kg gädda och abborre. Åren 1555-57 var han ensam som fiskare. Ärvde troligen hemmanet efter sin farbror Oluff Mikaelsson. (Nygren, Leif)

Efter Tomas Larsson följer **Olof Thomason**, 1547-1606. Han verkar alltså under en rad kungars styre, från Gustav Vasas sista årtionde, gubben dog 1560, fram till mitten av Karl IX:s regeringsperiod.

Noteringar: Ägare av Norsjö nr. 9 mellan åren 1575 till 1601. År 1601 hade han 2 tunnors utsäde, 1 häst och 5 kor. Han fiskar 1610 i Gissträsket. Han skattade för 6 mark gädda och 6 mark abborre. Han övertog hemmanet från sin broder Mickel som ägde gården 1559-1574

Han får sonen **Tomas Olofsson** som man inte vet när han föddes, men som dog i Norsjö, förstås, 1623. Tomas Olofsson fick alltså vara med om stormaktsväldets början och avled enligt uppgifter som bonde, mitt under det tolv år långa kriget med Polen, som gav Sverige Livland.

Nästa förfäder är **Olof Thomason** som föds 1577 och dör 1640. Han är alltså 57 år när Gustav II Adolf stupar i den berömda dimman. Här finns också den första uppgiften om en hustru, en kvinna vid namn Cherstin, som dock saknar både födelse- och dödsår i anorna.

Tre barn: Cherstin, Michel och Erich. Var knekt 1613 till 1618 och ägare av hemmanet Norsjö nr 10,

åren 1625 till 1637. Betecknades som sjuk eller förlamad från 1637.

Deras son **Michel Olsson** föds 1629 och dör 1696. Lägg märke till förnamnet, det samma som första släktingen och första Norsjöbon.

Bonde i Norsjö nr 11 - Norrbyn. Kom troligtvis från Norsjö nr 12 som son till Olof Tomasson. Ägare av hemmanet Norsjö nr 11 mellan åren 1665 till 1696. Gården hade tidigare legat öde i 11 år, och Mikael belönades därför med 6 frihetsår. Efter Mikael död övertas hemmanet av makan Sigrid, åren 1697-99. År 1695 hade Mikael Olofsson en häst, 9 kor och 12 små kreatur. Skatten var på 1 tunna och 6 skäl med ett mantal på 1/4 krono. Hemmanet övertas av sonen Olof, f. 1661

Tillsammans med sin fru, Sigrid, får han sonen **Olof Mickelsson** år 1661. Paret hinner också vara med om tiden för tåget över Stora Bält och freden i Brömsebro 1658, när Sverige tar Skåne, Bornholm, Blekinge, Halland, Bohuslän och Trondheim. Kulmen på den så kallade stormaktstiden.

Den förste som stupade i krig med Ryssland

Om Olof vet man inte heller så mycket, men ändå lite mer än om tidigare förfäder. Han gifter sig i varje fall med Karin. Olof Mickelson uppges ha varit soldat, troligen vid sidan av jordbruket. Han ska ha dött ungefär år 1710, i Estland.

Han var med andra ord en av krigarkungen Karl XII:s karoliner. Men förmodligen var han aldrig med vid det för Sverige katastrofala slaget i Poltava 1709, eftersom han då antingen skulle ha hamnat i rysk fångenskap eller så följt med de förintade resterna av armén ner till Bender i Turkiet. Troligen var han snarare förlagd bland de svenska trupperna i Riga.

Där ansattes i varje fall kvarvarande svenska trupper och besittningar av ryssarna efter nederlaget året innan. Så här står det att läsa i Alf Åbergs ”Vår svenska historia”:

”I juli 1710 kapitulerade Riga för tsar Peters trupper, och sedan också Pernau och Reval fallit, var Sveriges alla besittningar i ryssarnas händer.”

Under denna tid härjade också den så kallade orientaliska pesten, åtminstone i andra delar av riket, så det är oklart om han dog i strid eller sjukdom.

(Lägg märke till det fantasieggande och inte helt smickrande soldattorpsnamnet, Nimmernychter, ”Aldrig-nykter” ur noteringarna nedan:)

Forts på nästa sida

Noteringar: Soldat på rote nr 62 Nimmernyckter i Norsjö år 1710, och troligtvis död i Estland samma år. I roten ingick förutom Olofs hemgård Norsjö nr 11 också hemmanen Långträsk nr 2 och 3. År 1700 hade han övertagit hemmanet Norsjö 11 från fadern. Han var gift med Karin, f. 1663 och de hade söner Olof, f. 1705 samt Mikael, f. 1702 som blev soldat på roten 63 Norman från 1725. Änkan Karin blev ägare av hemmanet åren 1710-16. Därefter låg gården öde fram till 1728.

Soldatsonen, **Mickel Olofsson Norman**, är åtta år när fadern går bort. Han är den första släkting där vi vet året för ett kommande giftermål. Mickel Olofsson Norman, Norman var namnet som kom från soldattorpet.

Noteringar: Beträffande Mikael Olofsson är hans födelseår problematiskt eftersom han inte finns i födelse- och dopboken och inte i någon husförhörlängd med undantag av att han 1724 finns på Norsjö 5 som soldatämne. Han är då 20 år gammal. Men man ser från andra personer att det många gånger inte är deras ålder 1724 som anges utan ca 1722. Därför bör kanske Mikael vara född 1702 eller 1703. Han dör 1768. Mikael Olofsson finns redovisad i de militära källorna med ålder och enligt dessa uppgifter ska han vara född ca 1703. De militära åldersuppgifterna brukar dock inte vara helt exakta.

Noteringar Soldat på roten nr 63 Norman i Norsjö nr 5 mellan åren 1725 och 1762. År 1724 fanns han på Norsjö nr 5 och kallades då knektämne. Sonen Anders föreslogs till soldat 1762, men ansågs för späd och kunde därför inte antas. Han sattes på tillväxt.

Hustru blir Karin Olofsdotter, född 1705. Mickel lever till 1768, Karin dör dock först 1775. Alltså under den så kallade Frihetstiden, och tre år efter Gustav III:s statskupp. (Här finns för övrigt en annan uppgift om denne Mickel Norman, om att han ska vara född 1793 och inte 1792. Och att han ska ha varit soldat med rote 63 i Norsjö).

Det har nu gått åtta generationer sedan Mickel kom till Sörbyn i Norsjö någon gång runt år 1440. Och personuppgifterna börjar bli lite fler.

Den andre att stupa under krigen

Mickel Olofson Norman får själv en son 1732. Här har vi den andra kända soldaten i släktledet som dör i krig. Han heter till att börja med **Pher Mikaelsson**. Mycket tyder på att han flyttade från föräldrahemmet till Biurvatten i Skellefteå socken runt år 1755, för att arbeta som dräng. Två år senare gifte han sig med Margareta Nilsdotter från Bastuträsk, som var född 1737. Någon gång i den vevan blev han indelt soldat, först med rote 60 i Bastuträsk by som han besatt fram till åtminstone 1767. Då med soldatnamnet Lax. Därefter

flyttade familjen, som då hade två barn, till rote 59 där han år 1770 finns antecknad som **Pehr Mikaelson Lax-Buhr**. Alltså med Buhr som soldatnamn. Både som Lax och Buhr tjänstgjorde han som "corporal".

Paret fick fem barn, det första 1758 och det sista 1776. Soldattorpen ska enligt Norsjöboken ligga nordväst om byn Torpet.

Soldat Lax-Buhr verkar sedan ha tvingats ut i det ryska kriget i Finland 1788-1790. Ett krig som Gustav III anses ha drivit fram som ett försök att vinna tillbaka förlorad mark. Kriget började med att karoliner på kungens order klädde ut sig till ryssar och överföll en svensk/finsk gränspostering för att ge skäl till krigsförklaring. En parallell till Hitlers första angrepp på Polen. (Eller om man så vill de icke-befintliga massförstörelsevapnen i Irak)

Ryssland var då i krig med Turkiet och Gustav III ville passa på eftersom han trodde att ryssarna därför skulle vara svagare.

Det var också under detta krig som adeln via Anjala-männen gjorde en omtalad form av myteri för att försöka få fram en fred som inte kostade dem så mycket. En kupp som först verkade lyckas men som senare krossades av kungen.

Under våren och sommaren 1790 utkämpades bland annat två större sjöslag. Där bland det stora slaget vid Svensksund, svenska flottans "största" seger någonsin, när bland annat 60 ryska fartyg sänks, 3 000 ryska soldater dör och 6 000 blir fångar. Svenskarna förlorar 600-700 man i skadade och sårade.

Det slaget utkämpades i juli månad vilket det innebär att Per Mikaelsson måste ha tagits till fånga tidigare, kanske vid det första mindre slaget vid Svensksund 1789, eller vid någon av flera stridigheter kring Savolax.

Noteringar: Född på roten 63 Norman där pappan Michael Olofsson var soldat. Dräng i Bjurvattnet fram till 1752. Därefter blev han soldat på roten nr 60 Lax i Bastuträsk. Från år 1768 finns han på rote nr 59 Bjuhr och uppges ha varit korpral. På denna rote återfinns han fram till dess han dör i södra Finland år 1790.

"År 1768 var han redan korpral och hade han 16 tjänsteår. Han blev verkligen en långliggare som soldat i rote (nr 59) och regementets liv. Han var också gift och var 5 fot 9 3/4 tum lång och kommenderades sedan till kriget i södra Finland och han dog där 6 mars 1790 sedan han en tid varit fången. När han dog var han 57 år med 37 tjänsteår."

Källa: Lennart Andersson - Skellefteåbygdens soldater 1695-1895

I husförhören heter han "Pehr Michaëlsson".

Här finns andra uppgifter enligt en på aviga vägar, kanske inte korrekt, kopierad tidningsartikel från Norra

Forts på nästa sida

KLIPP UR GAMLA UTLÄNDSKA TIDNINGAR

År 1898

I en af Skellefteås tidningar annonserar Karl G. Noring följande: "På förekomna anledningar fåt jag härmed tillkännagifva för hemfridsbrytare, att jag nattetid ligger med skarpladdad revolver och att jag alltid bär skarpslipad knif på mig i händelse af öfverfall"

13 april 1872.

Skellefteå. Qvacksaltveriets framfart.

Hos länstyrelsen i Vesterbotten har t.f. provinzialläkaren i Skellefteå doktor A. Wideberg anmält, att qvacksaltveriet inom Skellefteå distrikt bedrifves i oerhördt hög grad, i anledning hvaraf han hemställt att någon mera ingripande åtgärd måtte vidtagas för hämmande af detta skick. Såsom exempel nämnes, att under de två sista marknadsdagarne af den nyss slutade marknaden i Skellefteå inkommit å apoteket i Skellefteå enligt uppgift omkring 100 recepter, utfärdade af qvacksalvare. Länstyrelsen har med anledning af denna skrifvelse anmodat d:r Wideberg att inkomma med uppgift å dessa qvacksalvare.

År 1899

Skellefteå. En af Skellefteås äldste borgare, f. d. bokhandlaren C. F. Dahlberg har aflidit, nära 88-årig. Han öppnade affär i staden på 40-talet samt uppsatte "Skellefteå tidning". För 9 år sedan öfverlemnade ha affären till Börje Lagergren. Han sörjes af enka, fosterson och tre fosterdöttrar.

26 juli 1934

Laxrekord. Det Söderlundska notlaget i Sörböle, Skellefteå, gjorde nyl. Den största laxfångst i ett notvarp, vilken i mannaminne erhållits i Skellefteå. Man fick nämligen ej mindre än 20 laxar på tillsammans över 200 kg. Den minsta vägde 7 ½ kg och den största 16 ½ kg.

TIPS

Sida för fri släktforskning i England och Wales. <https://www.freebmd.org.uk/>

Adressen till amerikanska tidningar:

<https://newspapers3.mnhs.org/jsp/browse.jsp>

Forts från föregående sida

Västerbotten om att han även ska ha deltagit och stupat vid senare kriget i Finland 1808-1809, men dessa stämmer inte med vad som står i kyrkböckerna.

Artikeln säger för övrigt att soldaten ska vara förfader till minst två tredjedelar av Norsjö sockens befolkning. I samma nedteckning dyker också en ofta upprepade gången/myt(?) upp, berättad om olika krigsfångar i olika varianter.

Enligt en avskrift från samma tidningsartikel, som måste vara tveksam faktamässigt eller avskriven, ska fadern senare ändå ha dött under återtagandet från Finland 1809, om det stämmer skulle han fortfarande ha varit soldat vid 77 års ålder. Dessutom ska han ju enligt andra uppgifter ha dött i fångenskap. Men storyn är ju spännande...

Ur tidningsartikeln, första citatet gäller kriget 1788-1790, det andra gäller 1808-1809:

"Han blev borta några år, måhända fången. Under tiden hade hans son Pehr (anmärkning: Olof borde det

väl vara?) växt upp till en duktig pojke vars största glädje var att höra mor berätta om fadern. Modern började tro att hon aldrig mer skulle få återse sin man, men gossen bara gick och väntade på att få se honom komma. Folk, som kände till detta, brukade försöka narra honom, när någon kom gående på vägen sägande: "Nu kommer din far". Men gossen var inte så lätt bedragen och påstod alltid tvärsäkert att så hade inte mor beskrivit honom."

"Såsom varande soldat måste dock Per Olson (Mikelson borde det vara) delta i svensk-finska kriget 1808-1809, där han stupade vid truppernas återtag genom Västerbotten 1809. Hans son Olov eller Ol-Persa blev som förut nämnts stamfader för den Lidenska släkten. Han kom till Storliden och köpte den s.k. Anders-Jaksagården. Han hade 10 barn. Av dessa blev Per Olovsson stamfader för Lidénarna i Heden".

I nästa nr: Ol-Persa och Catharina stamfäder till grenen Lidén

Lidénskrönikan - Del 3

Ol-Persa och Catharina stamfäder till grenen Lidén

Per Mikaelsson Lax och hustrun Margareta Nilsdotterns fem barn fortsätter vi att följa den näst äldste, **Olof Persson** född 14 oktober 1765. Senare kallad Ol-Persa. Han var alltså 25 år när fadern dog i rysk fångenskap.

Om Olof Persson, Ol-Persa, finns det mycket mer fakta nedtecknat, precis som om hans blivande hustru Catharina Johansdotter, som var född i Fäbodudden Bjurträsk 1777. Makarna gifte sig 1796 och de blev stamfäder till släkten med namn Lidén. Det var Ol-Persa som första gången använde detta namn. Det är också under dessa makars tid som Sverige äntligen får fred, de sista striderna var i samband med Karl XIII Johans erövring av Norge 1814. Unionen skrevs under i Moss 14 augusti 1814. Ol-Persa var då 41 år.

Tillbaka till makarnas giftermål 1796 som finns noggrant beskrivet under rubriken "Ol-Persa på giljarfärd", nedtecknad 1929 av Karl Lidéns syster Emmy Hedström, vars anteckningar lär finnas på pastorsexpeditionen i Norsjö by. Så här gick det alltså till:

"En höstdag anno 1796 satt Katarina Jansdotter och hennes syster i sitt hem i Bjurträsk (Bastuträsk) ivrigt sysselsatta vid spinnrock och vävstol, då den unge soldatsonen Olof Persson kom på besök. Han begärde ett samtal med de båda flickornas far, Jan-Jansa, men de båda systrarnas minspel förrådde tydligt att de förstod vad den besökande hade på hjärtat. Medan Olof Persson i enrum förhandlade med fadern var Katarina och hennes syster upptagna med att dryfta frågan om vem som kunde vara den utkorade. "Det är du" säger Katarina. "Nej det är du" menar systemen. Fadern hade emellertid ingenting emot att se den ordentlige och arbetsamme Olof som måg. Men han uppmanade honom att vända sig till föremålet för sin låga. Glad i hågen går han för att åtlyda uppmaningen och de befinner att den lyckliga är Katarina. Det var i den gamla goda tiden."

Frieri

Det finns fler varianter på hur frieriet gick till, skrivna av Holger Nyström. Så här står att läsa i Norsjöboken sidan 460:

"Ol-Persa i Storliden, skulle en dag köra till Högheden och hälsa på sin mor och bror Pher och då han kom till Fäbodudden stannade han och bad ett par flickor som var ute vid ladugården att låna ett ämbar vatten och vattna hästen. Ol-Persa hann inte mer än säga det så kom en flicka och gav hästen dricka. Någon tid därefter kom Ol-Persa åter till Fäbodudden, steg in i köket,

där de båda flickorna kardade och spann ull och frågade efter Jan-Jansa (dvs. flickornas far). Han var i snickarrummet och dit gick Ol-Persa och bad att få dottern till brud. "De beror på vilken av dem du menar, sporde Jan-Jansa (Johan Johanson). "Det är hon som vattnade hästen, svarade Olof Pehrsson. Han fick sin Catharina."

Enligt Emmy Hedströms berättelser ska Olov Pehrsson tidigt ha börjat arbeta som dräng i byn Högheden, alltså i samma by som han enligt den ena varianten av frieriet hade sin mor och bror. Där ska han också ha kunnat samla ihop en slant. Och när han fick höra att nybygget 2 i Storliden var till salu slog han till efter att vid ett besök ha konstaterat att där fanns frodiga ängar. Däremot var både boningshus och andra byggnader mycket bristfälliga. Enligt den tidigare nämnda tidsskriftsartikeln skulle huset alltså ha gått under namnet Anders-Jaksa-gården.

De båda unga makarna flyttade dit och ska ha fått ett strävsamt men lyckligt liv.

1929 ska det på platsen ha funnits kvar en bod på tre våningar och en källare som ska ha byggts 1824 samt en gammal stallbyggnad. Familjen ska också, Enligt Emmy Hedström, ha fått 100 kronor i statligt stöd för att bygga en så kallad reja, "... en noggrant timrad kornlada med en stor ugn i mitten samt en massa pinnar i väggarna, där de skulle hänga upp kornskylarna till torkning under regnig väderlek. Denna reja blev färdigbyggd 1824 men nedrevs 1870. Resultatet av denna torkningsmetod blev inte tillfredställande".

Församlingens klockare

Enligt kyrkböckerna arbetade Ol-Persa inte bara med sitt jordbruk. Han var dessutom Norsjös första klockare och nämndeman. Han ska ha haft en mycket vacker röst och blivit församlings klockare eller "uppsjungare" som det hette 1811.

Han efterträddes av sin son Carl-Johan Lidén, hos vilken han bodde vid sitt fränfälle 1854. Därefter följde en låg rad med klockare från samma familj, mer uppgifter om denna gren finns, men tas inte upp här.

Makan Catharina dog 13 januari 1876 vid 98,5 års ålder. Hon är den äldsta som finns dokumenterad på fotografier (I varje fall i min ägo). Om henne har det i generationer berättats att "hon träget bad till Gud för sina barn och deras efterkommande intill fjärde led..."

Catharina han uppleva inte mindre än sju kungar
Forts på nästa sida

Forts från föregående sida

under sitt liv. Gustav III, Gustav IV Adolf, Karl XIII, Karl XIV Johan, Oskar I, Karl XV samt Oskar II. Den släkt som härstammar från Catharina är mycket talrik i Norsjö. I en tidning från 1876 finns följande dödsruna med:

"Talrik avkomma.

I Norsjö, Västerbotten, avled en gammal klockaränka, som vi sin död efterlämnat 7 barn, 70 barnbarn, 201 barnbarn och 12 barnbarnsbarnbarn. Änkan hette Catharina och hade varit gift med Norsjö församlings första klockare Olof Pehrsson. Hon dog 13 januari 1876 vid fyllda 98,5 år."

De båda makarnas stoft vilar på kyrkogården i Näset, där församlingsborna 1956 reste en minnesvård över makarna. Sommaren 2006 stod gravvården fortfarande kvar på den övergivna kyrkogården.

Om Catharinas far Jan-Jansa - kungaätten

Här kommer en liten "utvikning" om Jan-Jansagrenen:

Catharinas far var, Johan Johanson Buhr "Jan Jansa", också en omskriven person. Jan Jansa föddes 1748 och dog 8 oktober 1811.

Det är också detta släktled som har "kungliga anor" från Sturarna. Även här går det att följa slakten på manssidan i en rad generationer. Det visar sig där att Ol-Persa och Catharina faktiskt är släkt långt tillbaka på 1500-talet. Släktleden går samman med tidigare omnämnde Tomas Larsson, 1500-1559. Barnbarn till förste Norsjöbon Mickel. Catharina härstammar från Thomas Larssons son Nils Thomasson, 1520-1591 medan Ol-Persa härstammar från den andre och yngre kända sonen Olof Thomasson, 1547-1606.

Men åter till Jan Jansa. Han ska ha kommit från Skellefteåtrakten och begett sig "uppåt landet" där familjen först bosatte sig i Kvavisträsk. Om bostället i Kvavisträsk berättas det att säden ska ha frusit nästan varje höst. En dag bad han därför dottern Catharina att när hon valde gårdens kor titta efter något ställe där blåbären inte frusit. Hon hittade också ett sådant ställe vid Bjurträsk och Jan Jansa övergav då gården för att istället börja röja ny mark där vid Bjurheden (Fäbodudden?). Det verkar, med tanke på nedanstående, som att han lämnade över gården till något/några barn, i varje fall till "Per Jansa".

Så här skriver Emmy Hedström vidare:

"I kyrkoherde Rydholms år 1911 utkomna 100-årsöverblick över Norsjö församling anges att nämnde Jan Jansa och en förmånstagare från Kvavisträsk vid namn Per Johansson (Per Jansa) var de första som begravdes på kyrkogården i Norsjö by sedan Norsjö blev egen församling, eller år 1811. I dödboken noteras att Johan

Johansson var berömd för odlingsflit och industri. En son till denne Per Jansa hette Pehr Bjuhr och blev första länsmannen i Norsjö."

Han hade 16 kor och en ovanligt stor mangårdsbyggnad åtminstone som 1929 ska ha funnits kvar, bebodd av Frans Bjurvall, om än då mindre än gården varit tidigare. Om Per Bjuhr och dennes frierier har Karl Lidén berättat följande:

"Bjuhr var den första länsmannen i Norsjö. Han studerade någon tid i Skellefteå för att få länsmansbefattningen. Han var hemligt förlovad med en flicka i Lövsånger. Dennes syster tjänade som hushållerska i prostgården där Bjuhr bodde. Så kom kriget 1809. Vapenföra män mobiliserades med undantag för nygifta eller f.ö. de som voro i sådana omständigheter att det kunde anses nödigt skona dem. Många som det kunde byggde då hjonlag. Bjuhr skrev och till sin trolovade, men systemen i prostgården uppsnappade brevet och meddelade om någon tid att hon fått brev från systemen i Lövsånger med innehåll att hon inte kunde bestämma sig för ett giftermål då det blev så brådslande. Till följd av detta och då den ränksmiderskan dessutom lade ut sina krokar för den blivande länsmannen tog han det säkra före det osäkra och gifte sig med henne. Men när systemen erhöill underrättelse härom, greps hon av sorg över de båda människornas trolöshet, systemens och den trolovades. Hon beslöt att aldrig fästa sig vid någon man. Och hon höll ord."

Per "Per-Ors" Olofsson

Makarna Ol-Persa och Catharina hann få 11 barn, bland annat **Per Olofsson Lidén, Per-Ors**, som föddes mitt i barnaskaran, den 6 oktober 1809. Han var den förste att använda släktnamnet Lidén, troligen taget från ortsnamnet Storliden. Per-Ors blev stamfader för Lidénarna i byn Heden. Han ska ha flyttat från Storliden till Heden och uppfört Heden 3 som byggdes 1840. Enligt tidigare refererad tidningsartikel ska gården vid författandet ha funnits kvar, som en av hedens äldsta byggnader. Han gifte sig några år tidigare, 1831, med Maja-Stina Andersdotter, även omnämnd som Jakobsdotter och med förnamn Maria-Kristina. Hon var född samma år som maken, 18 mars 1809 och dog 25 januari 1886. Maja-Stina var syster till bland andra Gammel-Grahn i Norsjö.

Enligt samma tidningsartikel:

"Av deras 8 barn blev 2 bosatta i Heden. Olov-Rickard som fick ny gård till öster om den gamla var handlare under några år. Den andre – yngste sonen - Per-Agust - fick fädernesgården på sin lott. Han brukade sina tegar om sommaren och pluggade lärdom i skolbarnen om vintern. Den tredje av Per Olson söner om blev jordbrukare var Reinhold. Han fick en del i Svartlund, där han sysslade

Forts på nästa sida

med skrädderi som binäring till sitt jordbruk”.

Så här skriver Karl Lidén om sin farfar Per-Ors. ”Han bodde kvar på Storliden en tid och fick där barnen Olov, Rickard, Karolina och Beata. Sedan flyttade han, som ovan nämnts till Heden. Det bör ha varit mellan 1938-1940 varefter ytterligare sex barn, bland andra Per-Agust föddes. Där fanns två gårdar förut, upptagna i västra delen av Heden. Han fick nu börja ett fullkomligt nybyggerliv. De första åren fick han odla uppbruten mark och så utan att kunna gödsla jorden nämnvärt. Skörden blev därefter, och hade inte fisket inbringat en avsevärd del av födan skulle nog nöden ha varit hart när. När han redde sig odlade och byggde och gjorde vad han behövde själv och kom därigenom till ett visst välstånd.”

Det berättas också om en episod där en blivande fru till Karl Lidéns fars, Per-Augusts, bror Reinhold gjorde sin entré på Heden och träffade svärmor Maja-Stina, som blivande sonhustru till Maja-Kristina och Per Olofsson.

”När hon kom stod hennes blivande svärmor på gården, klädd i sjöstövlar och med ett rep på armen färdig att ge sig ut på fiske. Och fastän hon visste, att hon hade den blivande sonhustrun framför sig, gjorde hon ingen min av att vilja stanna och ordna till någon välkomstförplägnad utan uppmanade henne att gå in och ta för sig av vällingen, som var över efter middagen, och avtroppade”.

Klipp ur gamla Amerikanska tidningar

1914-04-08

Skellefteå. Det kungliga extratåget anlände härom aftonen till Bastuträsk. Ett extratåg med närmare 500 Skellefteåbor hade strax förut anländt dit. Borgmästare C. Öquist bringade, sedan kungssången sjungits, på Skellefteåbornas vägnar en hyllning i varmhjärtade ordalag och höjde ett lefve för konungen, beledsagat af starka hurrarop. Skellefteå manskör sjöng flera fosterländska sånger. Konungen tackade rörd för hyllningen.

1955-10-13

Alla Skellefteåbor

får gratis flygresor – om ett par hundra år! Magistraten förvaltar nämligen en donation från 1917, som om den får fortsätta att växa, så småningom skall användas för detta ändamål. Donationen heter Frankes flygfond.

I berättelsen berättas senare hur man åt med träskedar och träredskap som slickades av och sedan satts upp i speciella fack på skåpdörren. Likaså om att Per Olovsson ska ha varit duktig snickare som tillverkat möbler åt sina barn.

Påpekas kan att några av Per Olovssons syskon kom att bli ganska kända. Inte bara klockaren Carl-Johan Lidén. Hans äldsta syster, Sara Olofsdotter, som föddes 1798 i Storliden flyttade 1821 först till Holktjärn och 1865 till Nymyrliden, där hon avled 1887 då hon bodde hos sonen Zakarias Nyman. Systemen kallades Kläppbo-Sara. Så här skriver Patrik Lundström om Kläppbo-Sara (<http://www.patriklundstrom.com/slakt/index.htm>):

”Enligt sägnen var hon mycket intresserad av fiske, och Moses Dahlberg, lär ha berättat att han åtminstone vid ett tillfälle rott henne runt på Vajsjön, för att hon skulle fiska med drag. Hon var en liten men kraftfull kvinna som ”slerke” när hon skulle långt. Hon sköt en tjäder på en talltopp från gluggen i bodan som ännu finns kvar hos Per-Åke Nygren i Holktjärn. När Kung Karl XV kom på besök till Norsjö 7 augusti 1858 så lär Kläppbo-Sara av misstag ha vispat grädden med risdiskborsten... Hennes bror Carl Johan spelade orgeln under den gudstjänst som kungen bevittnade i Norsjö kyrka. Finns en hel artikel om henne i NV 1974-06-12”

En annan syster, Hedvig Olofsdotter, gifte sig med Gustav Norén som ska ha varit en skicklig sjölärd djurläkare som också kunde tillreda mediciner för människor.

I nästa nr: Per August blir första läraren

Forskarrum Navet

Burträsk

Öppet hus onsdagar 13:00–20:00
Start den 13 sept 2017

Planerade släktforsarkurser:

- Dagtid Gunda Lundström
- Kvällstid Jan Fredman.
- DNA-kurs Jan Fredman.

Kursanmälan till Vuxenskolan, Burträsk
Tel. 0914 - 551 40

Välkommen!

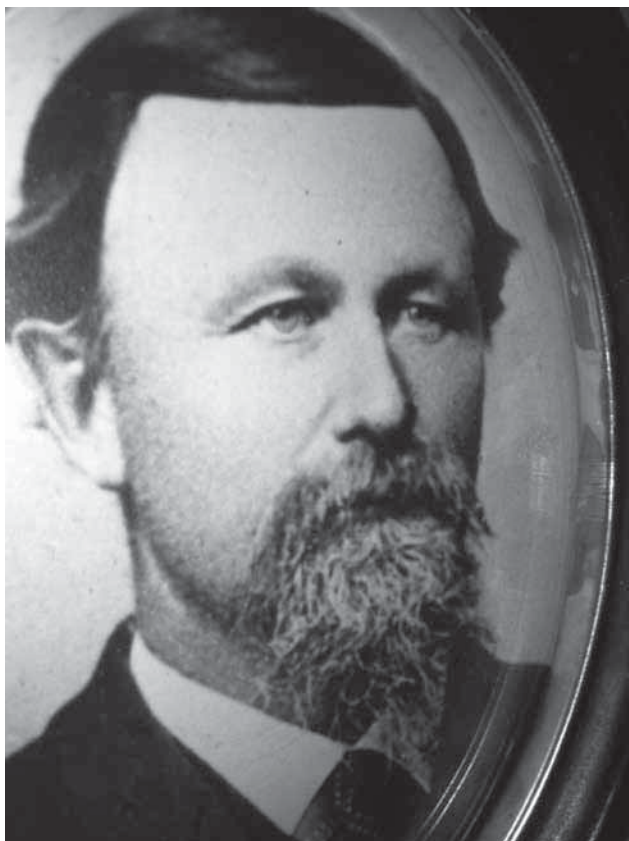

Lidénskrönikan - Del 4

Per August blir första läraren

Men nu tillbaka till Per Olofsson och hans son, **Per August**.

Per-August Lidén föddes i Heden 5 april 1850 i Heden och drunknade 31 juli 1917 under en fiskefärd i Norsjön. Han hade åtta syskon och gifte sig 1877 med Margareta Sofia Bergström, som föddes 2 maj 1852. Hon dog den 3 april 1931.

Per-August Lidén 1850 - 1917

Per August Lidén blir den första i en lång rad av, på min sida, kommande släktingar som väljer lärarens yrke. Om Per August Lidéns lärargärning berättas det i Norsjöboken om en löneförhandling 1887, när han var 27 år gammal.

"Samma år upprörs sinnena vid debatt om förhöjning av lönen till folkskollärare Lidén med 100 till 600 kronor. Sockennämnden sade sig icke ha råd härtill, oaktat ordförande upplyste om att på deras del skulle komma endast en tredjedel av de hundra kronorna.

Under överläggningen härom yttrade Johan Anton Nilsson i Pjäsön, att Lidén, om han nu finge förhöjning å lön, nästa år torde vilja ha ännu mera, uti vilket yttrandet, såsom orimligt, ingen hördes instämma" kravet återkom

dock från båda lärarna och bifölls då, men skulle de då avstå från skjutsersättning vid resor till roteförhören. Ersättningen för kofoder höjdes 1881 med 75 kronor för vardera läraren. Den 2 oktober 1884 meddelas i protokoll, att P A Lidén fortfarande ska i lön åtnjuta 700 kronor. Beslut om lörens höjande har ej påträffats, men Nilsson i Pjäsörn farhågor har besannats."

Per August Lidén var uppenbarligen också en man med häftigt temperament. Så här berättar Anna Eriksson, född Lidén, våren 1972 för Per Zetterlund:

"Annas far, Per August Lidén, var som far mycket sträng. Detta är omvittnat av Karl Lidén också.

Anna berättade att en gång när huset stod mitt i slåtterarbetet hade man tagit en kaffepaus och satt inne i stora rummet. Far satt i gungstolen. Han hade på sig en skärmössa full med boss och agnar. Anna gick helt sonika fram och tog av honom mössan och gick ut på bron och skakade den. Då sa far: "Det där skulle ingen annan ha vågat göra". Och så förhöll det sig nog också.

Anna berättade vidare att när hennes far hade dött (drunknat) kom man springande från sjön med budet. Annas första tanke var då, "O, så skönt, då sliper mamma vara rädd mer."

Anna önskade vidare att hon, när hon var ung, bättre skulle ha förstått sin far. Hon menade att hans stränga humör och stränga attityd hade sina förklaringar i den börda som låg på hans axlar. Att uppföstra 10 barn samtidigt som man driver ett jordbruk går väl kanske an, men att dessutom för försörjningens skull vara tvungen att varje dag ta sig den långa biten in till Norsjö (några kilometer i ur och skur) för att undervisa skolbarn i folkskolan, måste vara i mesta laget för en människa.

Fattigdomen var många gånger inte långt borta. För att väva kläder måste man ha råd att köpa garn. En gång behövdes underkläder till familjen. Garn saknades förstås. Dock hade man fått en mycket god potatisskörd. Mor (Alltså Margareta Sofia) bad i det tysta att de skulle få denna skörd såld, men ingen hörde bönen. En gång var de hos en granne på bönemöte. Predikanten talade om att om man verkligen tror så hör Gud bön. Strax efter mötet kom en man fram och frågade om de hade någon potatis att sälja. Äldste brodern Herman var mycket poetiskt lagd. Han skrev dikter och noveller. Redan i unga år blev han dödligt sjuk; han fick TBC i ena benet. Han var som sagt den äldsta brodern, de andra bröderna var dock mer kraftfulla. Hermans största nöje när han blev sjuk var att träna unghästar som fick springa runt honom i en lina. Han blev 23 år gammal.

Forts på nästa sida

Forts från föregående sida

Hildur, den äldsta systern, dog i TBC, 32 år gammal. Hon hade då 5 barn. Hennes man Erik gifte då om sig med Emmy, Hildurs syster, som blev styvmor åt sina systerbarn."

Per August Lidén själv får tio barn, Sju döttrar och tre söner.

*Karl Lidén
med sonen
Sture 1914*

Lite kort om Karl Lidén

En av sönerna är **Karl Lidén** som föds 14 juni 1890 och dör 10 augusti 1966. Han var verksam i Härnösand som lärare och musiker. Karl Lidén skrev dessutom både sångböcker och kristendomsböcker.

Karl Lidén gifter sig med Signe Enqvist från Enånger. Hon föddes 22 december 1888 och dog 13 december 1950. Hon kommer från en släkt till stor del bott i trakterna kring Enånger, nästan lika länge som Lidénarna i Norsjö, åtminstone ner till 1500-talet. Här finns bland annat flera mästaremeder som arbetat vid Långvinds bruk.

Paret får sju egna barn. Dessutom en adoptivson. Karl Lidén får också en son tillsammans med andra hustrun, Brita Sofia Lovisa Bergström. Han gifter sig en tredje gång, med Sonja Lidén.

Karl Sture 1913-1985

Karl David 1915-1915

Gudrun Karin Margareta 1916-1975

Gertrud Karin Sofia 1918-

Sven Olof 1920-1920

Karl-Göran 1922-

Karl Torsten 1926-1993

Karl-Bertil Lidén 1938

(Adoptivson efter Gudrun Lidén)

Per-Henrik 1952-

(Med makan Brita Sofia Lovisa Bergström)

Källor:

Norsjöboken

Patrik Lundströms hemsida <http://www.patriklundstrom.com/slakt/klockar.pdf>

Carin Sjölungs (min "sambo" sedan 1976 och förstås ännu en lärare...) samlade släktforskningsuppgifter, där det finns mycket mer material att hämta om Signe Engström (Lidéns sida). Stencil ur Emmy Hedströms anteckningar från 1929, som ska finnas på pastorsexpeditionen i Norsjö.

Stencil där Anna Eriksson, född Lidén, berättar om sin far Per August för Per Zetterlund.

Stencil med Karl Lidéns berättelser.

Avskrift från tidningsartikel, 1875 eller 1876.

Kyrkböcker mm.

Nedanstående är några av de källor som hänvisas till på Patrik Lundström's hemsida:

Lennart Andersson - Skellefteåbygdens soldater 1695-1895

Lundström, Ulf - Bönder och gårdar i Skellefteå socken 1539-1650

Ulf Lundström - Skellefteå socken 1650-1790

Merparten av de uppgifter som är finstilt citerade under rubriken "Noteringar:" har hämtats från Patrik Lundströms genomarbetade släktforskning. Där finns också en hel del bilder på gamla släktingar.

<http://www.patriklundstrom.com>

Anders Lidén

Forskarrum Navet

Burträsk

Öppet hus onsdagar 13:00–20:00

Planerade släktforskarkurser:

- Dagtid Gunda Lundström
- Kvällstid Jan Fredman.
- DNA-kurs Jan Fredman.

Kursanmälan till Vuxenskolan, Burträsk
Tel. 0914 - 551 40

Välkommen!